ԱԶԳԱՍԷՐ

ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ՀԻՒՍԱԳԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԵԱՑ,

ՀԱՏՈՐ Բ

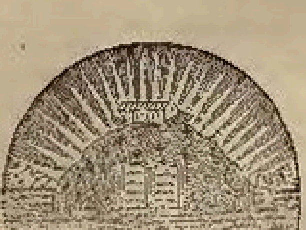

ՈՒՍՈՒՄՆ ԱՌՆԷ ԶՄԱՐԴ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԱԼԿԱԹԱ

1846.

Ա Զ Գ Ա Ս Է Ր

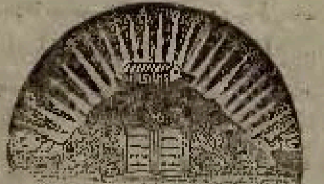

ՈՒՍՈՒՄՆ ԱՌՆԷ ԶՄԱՐԴ ԵՐՋԱՆԻԿ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԵԱՑ

ՀԱՏ. Բ. ԹԻՒ 21. ԿԱԼԿԱԹԱ 1846 Յունր 3.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿԱԼԿԱԹԱ.

Ընդհանուր նոր ցուրտ .
Եւ բարդ կոչումն .

Անհրաժեշտ պարտիք երախտագիտութեան համարիմ 'ի նոր ամսոյ նոր Տարւոյս նորոգ մաղթանս ուղղել դէպ յաթոռ Վեհափառական Ընդհանց՝ վասն անսխալ յաջողութեան և երջանկութեան համօրէն Ազգիս Հայոց մանաւանդ թէ և փոքրիկ Հասարակութեան մերոյ՝ բնակելոյ 'ի Միջին աշխարհին Հնդկաց, յայսմ յաջողակական ազգում և ուսումնասիրական եռանդամբ խրախոյս և քաջալեր ատենիս այսր ամենախնամակալն պաշտահայրենութեան մերոյ .

Թէպէտև ոչ ինչ եւս կատարելոց 'ի սկզբան իւրում, սակայն, ի՛ դուզ գտանեմք այս երկասիրութիւն ընկերութեանս, ընդ զանազան հանգամանս նոր յուսամ եւ անկատարութեան յիւրում սկզբան, առաւել քան զանկատարութիւն գործակցացն արժանի գոլա Ազգային ընդհանց և բարեկարգութեան, կարէր Փառաւորեան Ազգն մեր առնել 'ի միտս իւր, թէ թող զիւտարածն ներգործք՝ և այս բաղձալիքս մատուցսցուք . առ որ թէպէտև անհնակատարելի իրաւունս ունէր , սակայն ազգասէր եռանդն և կենցաղասիրէս ընթերցողութիւն իւրն մատամբոնցի ցուցին նմա . թէ իւրն նոր սկսանելոց առաժամայն ազնութիւն տխանել . սակս թէ ոչ՝ փոքրկութիւն թուոյ անդամոց և միջոցացն՝ առ այսպիսի իմն գործ համառօտեան և յաւխտեան յիշելի , անխափան հաստատել զթեզ յաւաջն ,

և զգործ ընդ գործակցացն միաբանելոյն հետ 'ի վեր տապալէր : Ապաքէն Ազգի շնորհաց և քաղաքավարութեան համարի շնորհ, ոչ միայն հաստատութիւն, այլ և մշտնջենաւոր պայծառութիւն Առաքելական Ընկերութեան :

Զիք ինչ, զոր ինչ անուանել իւրեւ Առաքելական Ընկերութեան, բայց միայն կրկնապատիկ եւ առաւել ջանասիրութիւն յայս առաջիկայ տարւոջ՝ որպէս զի նորա անուանել զսն բերելու յարմարել կարասցէ զհոգին երախտագիտութիւն իւր Պատուելի Ազգիս մերոյ, անխափանելի առնել մինչ ցորդ ազգասիրական և ուսումնասիրական ոգւով 'նպաստաւորել իւրոց յորդոր մատուցանել և՝ որոց մինչ ցորդ անձանձրոյթ զանձն՝ յանձնառու լինել յաւէտ 'ի մարդասիրական կայս. ձեռն ցանկալ՝ թէ գործ, որ այսպիսի խնդրուք անձանց ազգակցացն կարէ, և զօրաց 'ի զօրու աճեցուցանել. այսպէս արժանի համարելի է ձեռին Տէրուէրս Ազգասիրի :

Հայեցեալ 'ի նորութիւն ձեռնարկութեանս թէպէտև ոչ փառաւորութեամբ ընկերութիւնս 'ի սկզբան իւրում համարել զայս ձեռնարկութիւն, առնլով և այժմ, որպէս արդէն նոր 'ի նորոյ թարգմանեալ՝ յայս առաջ ծնողաց ազգաց հաւատարմութեան, նախանձն և ընկերութիւնս արդարոց Ազգի իւրում, և անձամբ նորա ընդ որոյ տնօրինական ազգաց ընկերաց լինել ազգականք 'ի յերկրաց մանկանց առաջնոց ... համարեաց զօրհնութիւն իւր Աստուածային :

Պատուհասեալ երբեմն յարաջագոյն ... Ազգասիրին՝ ... բայց այնմ ոչ էր 'ի սոսկա հրաշալիքն ինչ ... կամ զերանելւոյն արժանապատւութեանց. այլ սակս Աստուածոյ Բարեգործ, որ անխափան խորհրդով ...

խառնակապատասխանիալ էր զամենայն զձգեալ և կապակցելով խոյս՝ որոյ անուանակոչութիւն ընկերութեանն և զօրծղին զբրեթէ համակրելի եղեն :

Պարոն Պօղոս Ա. Ֆիշեճեան Կոստանդնուպոլսեցի, այր համեմատեալ յառաջադիմութեան ազգին՝ եկեալ առ, փոխանակ զբաղդակցութեամբ անձնուցանելոյ զուարթ պանծալեաւ թեամբ իւրոյ՝ ձեռնտուութեամբ Պատուելի Հասարակութեան Ազգի մերոյ՝ յօրինեալ զհանգամանս, զծով և զձայնաց զկամս իւր, միջամտութիւն և փոքրուկիր առոյ՝ որք անուանի Ազգասիրին՝ այն ինչ ջանայր 'ի գործ դնել, զնոսա և՝ առաջարկել Ընթերցասիրաց ինչ Առաքելական Ընկերութիւնն զնոսա 'ի նմանէ զամենայնն. որ սակս և անհուն տանջանութեանց կարօտ են, եթէ գործակալք ուշիմութեան մեծարելին իւրեք : Ոչ սակաւ ուրախութիւն է Ընկերութեանս, որ Ազգասէր իւր հաւատակից համբերանաց զատ Հայոց աշխատութեան և օրհնեալ : Առաջնեալ գործ այսպիսի, և այն 'ի մէջ անհուն հասարակութեան մերոյ, որպիսի է Ազգս Հայոց 'ի Հնդկաստան, միամիտ միջնորդ կամ յանկարծ զայն շնորհաց կարօտ են 'ի շարունակ գործադրութիւն և յօգտաշատ յառաջադիմութիւն և պայծառութիւն իւր, զամէն որոյ զնոսա Առաքելական Ընկերութիւն և զերկու անուանի Ազգասիրաց աշխատողաց, յուսացեալ՝ զի բարերարութեան Պատուելի Ազգին այն ամենայն ինչ՝ վերջապէս իւր ուսումնական գործոյ, որ մինչ ցարդ 'ի մարդասիրական սահմանց պատուիրանաց աշխատելոյ յարաժամ ազգասիրութեամբ առաքեցաւ Ընկերութեանս, որպէս զի զանձն եկեսցեն արդեամբք առաւել կարելի լինել զանազան նպաստից :

այսմիկն զհայերէն գրականութեան տարածել․ Եղիցի հաճոյական ինձ երանելապէս ․

Ով աւետիք հաճոյականք ծանուցանել, զի բաց 'ի գլխաւոր գործակատարաց ազգասէր Ը․ ընկերութեան, նաև մեր Հայ Գաղղիկք ուսումն և չարաշտակերն զարգանան, հետզհետէ վասն մարմնոյ յաջողութեան ․ և Մեն վասն փառաց հայրենեաց վառակերպ ․

'Ի բանիս աւուրս՝ բացցէ Բարերարն Աստուած զդուռն առատ օգնութեան իւրոյ 'ի վերայ յոյժ թեւոյն Եղիցի Հայոց՝ Միջոցն և Նախանձոր ազգաց աշխարհի․ Ամէն ․

Նոր Տարւոյ Ըղձք Վասն Երկրի

Ընդհանուր հինգշաբաթի օրհնութեամբ եկեալ հին Տարին մտանէ 'ի Տարին ․ վասն որոյ սրտառականութիւն է մեզ շնորհաւորելով մեր ընթերցողաց և բարեհամբոյր յիշելով վասն յաջողութեան զոր մինչ ցայժմ տարածեցաք, յուսալ զի առնայն բարեօք և օրհնութիւնք Բարձրելոյն ունին վայելեցէ մեր պատուելի Ազգն ․ և յաւէր զօրանալ այժմ աշխարհի հասարակաց ․ Ընծայեսցէ անտանելի բարեպաշտ կենցաղն, զորս ունիմ լուսաւորութիւն և յաջողութիւն ․ և սեպհականն հաստատելոյ ստացեալ տառապեալ ծնողին և որ բաց որչ մնալ հայրենեաց 'ի Բարիզոյ ․

Թէև նոր տարւոյ օրն և Թէ այսօր մեր Աստուած Յիսուսի Քրիստոսի երկու հանդէսք կատարեն առն մեծութեան, և մեզ շարունակ ունի երկու և կատարել ․ վասն որոյ նոր տարւոյ ողջոյն ուրախութեամբ ծագէ մեզ հանդէս․ Հայ տանք նախ քան զառաջոյն բարգաւ այսպիսի հանդէսք կատարեսցուք մեր փոքրիկ հասարակութեան մէջ, և շնորհաւորելով ազգային տօնն․ զանհատ կամք իւրեանց՝ ներշնչէ և համայն անձնատուրեալ՝ բարի վայելչութիւն, և անմահական յանկամք առն մտածութիւն ․

Դեկտեմբերի 25 ին որ էր Ընդհանուր Հրաշափառ, յառաջ ամենայն յաւուր բաժան զորս վասն Յիսուսի Քրիստոսի գերեզման բաց, և խուռն ամբոխք յառաջ ամենայն բազմութեամբ ժողովրդեան պարծեալ և ամենայն մինչև ի բաց իւրեանց փառաւորութեան և աղօթից սրտառական պատարագ մատուցեալ Հիւսիսային մեծ վարդապետին փառաւորել և կատարել յաղթեալ նախ իւրաքանչիւրոց զանձինս գործակալին մաքրութեան Միւսնովենի կենդանի ծախելոյ շնորհք հաւատով բազում որք․ Առաքելոյն ասացին․ Հայր իմ՝ ձեռս և զգալոց գրեն․ և հայքն հայ երկրայնոյն ընկերակցութեան քաղաքին պարուց և ընծայից մատուցեալ չգոյ օրն և միւս օրն, որ Պարիզ մեծին Թագաւոր ձեռն Գալիկ 27․ առաւօտն քաղաքն բանեցն ․ Բազում գործողաւոր բարէ ազգասէր սրտառական իւրեանց յարգանաց զանազան ներհատեալ յանձնել․ անուանելի կենդանի հանդէս առաքեալ, և ամենք և իւրեանց ամենից անձամբ նշանակեալ, մինչ հասանէ յերկրագեց բարձր բարբառ նշանաւորին ․ մեծ իսկ յոյժ ձեռնի, մեծն յարգ մեծապէս մեծարեալ Հայոց Պարիսի ․ Յիսուսի և եւ այդ բացի չնչաց որ եկեղեցական չէին․ յիրաւի ձեռն բազում ներհատեալ եկեղեցին, որ ամ ազգ ասորեստանց Թէոդորոս սարկաւագ Եղիսաբեթ ուխտեալ և Աշխարհ ազգաւ և գանձն ծաղկեալ նկարագրելոյ մասին ձեռն 'ի գիտակ առ-

նէն ։ Բազմայն ուսուցանէ ց ։ Քեզ մե-
նենք գիտութիւն խաղաղութեան տանն. և ա-
մենայն քեռանն խաղաղութեան զօրծին ։ Հա-
ցիւ հող այս բարբն ուսուցանել կը
ամէն կողմէց մի լուր գոչէր եկա-
վանն Պետերբուրգայ կայէին ։ Փառաւոր-
ջին մեծ մաւրզաթ դրանանէ ։ վաճառա-
կանքին յերեւան եկած տուած է ,
քէփանքանքին բանակ [illegible] ,
մարդկանն տասանն Ս երջանկէան զօրքն
մարդ բոլ Հայց ։ և ծառայ մարդն բոլ
ջոր ենթանն յերազն ։ մինչև ըմբռնա-
նոր Տարին ։ Ամենք քաղցրանայով թե-
պանդխտի ձեռն լսելով մեր թեան ։ ամենք
բարեկամաց հանդիպել անհիշապա-
թեամբ փութով զա քո եկած տանից ։
մինն զխնդրէյէր բարեր , յու մեծ զա-
նգրելթ ջոկել և միւսն փերուն ւճար-
մեց տալ ։ Մինչև եկն Նաքան նոր տարին
կատարեց պատրաստութիւն տեսանի ,
որ մինչև սկսաւ նոր տարին հնագրեն ։
Մինչև երեկոյ բոլոր նուէրն խ-
բեանց նշանակեն բաց ։ ընդ որոց
Յարութիւն Եղարն ։ Յովսէփ Մա-
նուկն և Սենեքերիմ Ըստա Մարկէն
խ.բեանց Հայրութիւնն անուամբ հաս-
տատութեն ։ Բազմութիւն Տէկնոց
և Պարոնաց զարդարած դեմսով գե-
ղի քնարանէ ուրախ զիծօք յերար
ողջունելով յանց իւն կայենան ։ և զին-
թէ համայն քաղաքի բնակիչքն շնոր-
հաւորելով միմեանց , ասացին ուրախ
նոր Տարի ։ և մեք կրկնելով ասեմք բա-
րեկին ուրախ նոր Տարի ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

Ուրախութեամբ սրտի հրատարա-
կեմք ։ որ անցեալ Դեկտեմբեր 28. յա-
ւուր Կիւրակէի ։ ՚ի ժամ Սրբոյ Պա-
տարագին ընթերցան ՚ի լուր ։ Հաստա-
տութեան երկուքին ձեռնադրութեան

Կենդանակիր Բարձր Սրբազան Հայրա-
պետի մերոյ ։ յորոց մին զՏէր Բար-
սեղ Վարդապետն ։ և միւս զՏէր Սար-
գիս Տէր Յովհաննէսեան հաստատէր
՚ի Թեմ վիճակի Նախարբեթոյ Սուրբ
Էջմիածնի Հայոց ՚ի կաթողիկոսութ ։ Ս-
ածեալ հոգևոր ուղղափառութեան մա-
նոյն ունեցողաց և քարոզ աշխարհի
Արքեպիսկոպոսն Տէր Յովհաննէսեան Խաչ-
կեանն ։ որ ՚ի գիտնոց նորեկ Արքեպիսկոպոսից
մերոց՝ արժանացեալ մեծարդիւնաւոր
ձեռամբ և զարդու սրբազանութեան
Բարձր Սրբազան Տեառն Յովհան-
նու Երբ Եպիսկոպոսի Սուքիասեանց ,
Նախաքննադատի Նախընթացին մերոյ

Եկեղեցական Հայ Պետերբուրգ

—Ըստ ընձեռեալ մեր Պատուելի Ըստի նա-
խագահութեան ։ ՚ի մասին Եկեղեցական
Հայ Պետերբուրգ եղբարց մերոց
կրկնելոյ մեր և զոյս ԹԷ յաջողութիւն
Աստուծոյ էր ։ զի հասին առ մեզ
երկուքին վաստակաւոր և զխոնարհ
քահանայք ։ որք՝ լինել խոհական հո-
գևորութեամբ՝ բարձր արժանաւ քա-
ջեւ Ըստ աշխարհն մերոյ ։ պատրաստ
են լինելոց ՚ի սէր Ըստին յանձնառ-
նուլ զի և իցէ պաշտօն ։ որով կարեն
լինել յաւէտ եւ արդեօք և պատուական
երեւելեացն ։ զաւ֊րք կոչումն խ-
րեանց ։ յայս ամենայն գովեմ Ըստայ ։

Շնորհաց Դարբացոց վարժեմք զայս
բարբառ ։

Բանք ։

Ուրբաթեանն փառաւոր առ Մեծաւորն կեանք ,
շնորհալ խնդրէ ։ և նոր տաէ՝ զանձն երկիր ընդ զեղ
ԽԹէ համարբեսցես՝ արարից զոյզ և հաւատք կեան քա-
կատարեցէք ։ առաւ մաւրութեանն ։ և մեծաւորն զա-
տարեանէ թէ զանձն ընկեր և ընդ զեղ այս յեցի
զի եւ ճնչ խնդրեսցես յԵնէն ։

Ըստոյն Գաղղիացւոց ամենեքին վա-
րեալք յարգաւ ազգային, գունդէ վառ
թարգմանեալ ես ։

(Տե՛ս Անտոն)

Ընթերցող Լեզուք Պարզ էջ ։

Ամէն քերթ մարդ հնացեալ մեզ մարդի նմանին, ու գիւլա փոք փոքր ․ մեղ մարդ ․ ամբողջ մեն քաղքս ես կամի ․ թէ գու իմ քաղաք պաշտելոյ՝ ես քեզ ինչ առ-գունեմ ապրեսցես ․ քեզ մարդ ամբողջ ամբ ընդդէմ Մեզ մարդ ամբողջ զու հարկիդ իմ կորիծ փոք ցն-ուղուե ․ հա Պաշ, հաւէց Եղբայր փոխարինում, որ մեզի մարդ միաբան միւսոյ զարմանս ցնս ։

Երախտագիտութիւն բանին՝ Թովմաս մը
անաչառ պատմագրին Ընթերցողաց ։

Աշխատութեամբ հրատարակեմք,
զի տպագրած գծագրակերպ ձեռագրիս
և զշարադրութիւն աշխարհաց Հայ-
կեան Հայրենասիրական Անտոն Մարգա-
րեան Տէր Գ․ Ղուկաս, այսպէս փափագին
և անուշահոտեայց գծագրութեամբ,
մանաւանդ՝ Պարսկական ․ մինչ ան-
տառացեալ ու բոյն ու բոյն հասանել ՚ի
գինն Ընթերցողաց, արժան համարե-
ցաք զնել գնոս ՚ի վերայ սերտաց
Պերճաբանիս Ազատաւոր Ընթերցո-
ղեան ․ որ ցանկացաք Եգիպտին Հայ-
աստանեայ թեան բարեհաճեցոյց զայլ
տեսանել և ուրախանալ ։

Տ Ե Գ Ո Ւ Ր Ն Ս Ի Կ Ա Յ

Հնչութիւն և զգաստութիւն մա-
րդկի անձին զթագաւորս ․ խաղաղ-
թութիւն և միաբանութիւն ամ-
բարձեան յաղթու իշխանութեան զայլ
ազգաց ։

Թէպէտ և ՚ի նշանակել միջոցս,
դժնդ ախտ ընկերին՝ զգամբր ազդ, և
զգաստանալոյն առոտ գերանին որ յաջս
մեր, ամենայն արտահեան հարկ ՚ի վերայ
կայ մեզ զգայել համբառնալ ըղ-
ձալոյն Միհրայ Եղիշէին միտքան,
ոչ փոքր ինչ հանճարեղ տրամալ զա-
շարժութիւն Ընթերցողին՝ զանձ մե-
ծանուն յարմարութիւն ։

Մասնաւոր ինքնակալութիւն Մա-
գաղաց ՚ի Հնդկաստան, որ հաստա-
տեցաւ քաջն և հինգ անգամ մեծամեծ
և հրաշալի յաղթութեամբք Սուլ-
թան Մահմուդայ Գազնեւորւոյ, սա
անյաղթ աշխարհակալի, հեշտութիւն թու-
լամորթութեամբ որդւոց և թոռանց
Թիմուրլենգեայ՝ երբեմն խիստ բեկանեալ
յանհամար փշուր զօրութեան հայ-
ձառելով փլուզանելոյ, ցնդեցաւ ՚ի
թիւս հողմոց, և անհետացաւ ։

՚Ի վերջին ժամուս Շահ Ջահանայ,
որ զփշրեալ արար զգերութեան
հարցն հաւաքեր հերձեալ ձեռօք,
կամ չեւ ևս ամէն անուանք և ևթ
թագաւորելոյ զնա արդեամբք ՚ի մէջ
բազմահաւատ իշխանութեանց և
պետութեանց աշխարհին՝ յամի Տեառն
1643 ։ յարեաւ ՚ի Բալթե աշխարհ
Մեծին Պեթի որդի Սպարապետ, ծը-
նեալ ՚ի Տիգրի գետոյ յաւիտենա-
կան թագաւորութեան Գ․ Հանդերձ,
որ աշակերտեցաւ առ Մահմետական
Հաւատոյ ակադեմի ուսումն, և տեղեկա-
ցեալ վարդապետութեան Եկեղեցա-
նին ; այնպէս և այլոց կրօնից, զորոց
գիրքն ամենայն Աբրահամ, կամի
հանճարեղ ազնիւ և հանդէս շարժակա-
գութեամբ բարձր ․ Սրբոյ աշակերտ-
ութեանց զգաստ ՚ի յելից յելից աշխար-
հին և ամենայնից Սիկ ․ քանզի հարց
զբարձրանալոյն բազմաստուած մտա-
ցութեամբք ․ և զբոյզ զայսպիսին ամա-
նակեմա առ ի յոյս պաշտամանեանդ ,
և առնլով յիշեցեալ զնոր իմն փարթամի-
ութիւն կյանք, զհայոց և զձեռագրո-
ծոյ պաշտամանս արդեօք ․ զբարեկա-
նական խաղաղութիւն ազգին ի լինելոյ ազգ իմ՝
երկրիս , զմիաբանականութիւն և զմտաւոր-
ական հասարակութիւն հանրապետութեան ՚ի

մէջ ժողովրդեան իւրոյ, և նշան յառա-
ջադէմ քաղաքաց իւրոց՝ զանձնիշխանու-
թիւն հերոց: Նոյն սա հին ժամանակ
իւրոյ զ՚Եկէ Ենիք, կամ զ՚Ալբէնզ
՚Եկրակ, այս ինքն՝ Լեռնակողմ՝ անցա-
կիցն և անախտանան, արարէք երկիր
և Լեհիի: Նոյն այսմ քաղաքացութեան
աշակերտաբար զազգ մի այնչափ հզօր և
պատերազմիկ Ակի ամուռն, որ կան մինչ-
չև ցայսօր, և պատան լնուլ իւ-
եար և հզօր Թագաւորութեան Բրի-
տանիացւոց:

Իբրանէ թէ Նանէք սեռն դնէր իւ-
րոյ հաւատոյ միաբանութեան հաստա-
տութեանն և զինչ համարը առաջի
Ազգին իւրոյ, քանզի անխոնարհելի
կայ և միայ մեծ այն իշխանութիւն,
որ անդ լնթանան Թուր և փչանալ:

Ամենայն ՚Նանէք ՚ի Կոստանդնուպոլիս
և երկնային յաշակերտաց՝ որոց հանդ
գիտնական Նիկողայ Արքեպս. Սամ-
փսոն Երզնկացի, Հեթումեան, Համա-
լի, Հոկիէն, Թովմաս, Պետրոս-
մեան, Բարսեղեան, Հասարակացն
Բնիկն եղելոց, որ յամի Տեառն
1709 ժողովեաց գիրս նորա տալ
քան զերկիրիս Հոգւոյս արանց պա-
տերազմողաց, կոչել զի անուն, և հե-
քնազրին առաջարկեալ զայդն՝
նշխարհաց Բարսեղեան իմաստասիրին
Մուրացեց, և ևհառ զնաւ կիւր ա-
նուն, Ծորոյ մեծոյ Թովմա և բաղ-
միցս աշխարհին զոր իմաստասիրին՝
այլ ոչ ինչ արգելով՝ կայ ՚ի գիրս
գործան, ՚Նոյ և Խոջնալեան անձամբ
չհասցեալ, ՚Նոյ ամէն, զնոսա, ձեռն-
առնելոյն ամենայնիւ յաճախ Թագա-
ւորութեան իւրոյ ՚ի Գերմանի:

Օ այսու ժամանակաւ Երզուռ Արտ-
ակէ ինան և Աշխետ Իսան Մուս-
թաֆէ, անտիմակար Հրաժարեալ մեծի
նախարարն Մուրատայ՝ մահն ՚ի հա-

ռայութիւն Բնդաղի, և Հայոց երկուց
ամաց կռուոյ, զայն հզօր ՚ի Պարսա-
դաւաղի բերդին՝ ամրոցաց ձեռաց
ավանին, յաւէտ զինուորն ՚նենգու-
թիւն, քան թէ զՀնազ ինչ և զօրու-
թիւն յաղթանակաց աշխարհին:

Հաւատարիմ:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐՔ.

Աննկատելու. Ոչ բազում ամիս են՝
զի այս կողմ, ՚ի նորոյսն Անգղիոյ
Համաստեղծութեան միջոցաւ ՚ի մէջ Հնդ-
կաստանեաց և Չինաց, ըստ խնամ-
ոտն կառավարութեամբ Անգղիա-
ցւոց անուանեալ Սիրտա Նաւահանգիւ
գիտն Լեհաստոյ՝ ոչ միայն յաջողեալ
պատմեցել անկոխութենէն յառաջեալ
մաքրեցաւ ՚ի քաղաք փոքրիկ և զն-
զեղիկ, յի ամենակերպ և պիտանի չէ-
նուածովք, այլ և նաւուց աշխարհի
եւս հանդիսադրան շահաբեր:

Ուստի և այժմ աշխարհի և խոհա-
կան քնակիչք նորուն՝ խորհրդեալ
յառաջացեալ երթեեկութենէ ամենայնի
նաւուց և շոգենաւուց, յառաջադրե-
ցին կառուցանել անդ և զեւս պա-
հոց ՚ի պատրաստութիւն և ՚ի մե-
քենագործութիւն ալեկոծեալ և վնաս-
գեալ նաւաց:

Այս գործ գեղեցիկ, ոչ միայն օգ-
տակար լինի ամենայնի նաւավարաց, այլ
և նոցին իսկ Հոլանդացւոց, առա-
ւել և քաղաքին յաջողութեան կառա-
վարելի ամենայնիւ, յորում լինելոց
և միայն բնակելոց անդ անօր՝ բազմա-
նալոց լինել այնմ, առ առաջնոյ մա-
ծուցեան սգոյն: Տէր Պէրէ

— Բանդարի: Խաւարիա Մանիլայի
որ ՚ի ցորս արքեցութեան իւրոյ հե-
զեալ էր զորբենտանարար. ՚ի 12. Դեկ-
տեմբերի անցելոյ ընկալաւ զմխիթ մա-
հու և հանգեաւ ՚ի Կրոեր:

ՀՕՐԷՆ ՀՕՆՔ

Պատուելի Երեւելեան Հնդկաց Ընկերութեան Շոգենաւն Փլեգէթոն անուն, եթող զՉինդէկ 'ի Տաւրոն մատուցանել 'նորին Արքայական Մեծութեան Բօշլին չինայ զպատուական ընծայն՝ և զթուղթ շնորհակալութեան փոխարքայի Երեւելեան Հնդկաց. վասն մարդասէր պաշտպանութեան 'Լօրուն, որով ազատեցան 'նաւաստիք Սեւիշայ և Լօրա-վիայ՝ անձինք ասպարեզն 'ի Սինգափուր. Փետ. Պէտ.

—Հինու Կայսեր չինաց հրատարակեալ ընդհանուր ներողութիւն հաղատեաց բերոց. Մանչու Պաշտօնատար նմա մատուցեալ է աղերսագիր Տանկխա-կայ, աղաչել՝ թէ չորեքին Արքայա-զուն խչխանուհիքն, որք աքսորեցան ընդ կարծ դատն հանդամանօք, գթու-թիւն գտցեն. Կայսր բարեհաճու-թեամբ ընդունի զաղերսագիրն. այ-սպէս բանի. «Կամք իմ 'ի յիշատակա-րն դրեցան.—Յղեցի.

—Պէյհօ գետ վասնզի գալով նա-ւաց 'ի պատճառս անգիտութեան [illegible]-ղեց բերոյ. Տէրութիւն Չինաց հրա-մայեալ է զերկուս 'ի նաւաց բերոց յառաջնորդ և յօգնութիւն 'նաւորդ-կողայն անձնեցուն, 'ի բերան անգր գետոյն. զի եւկոյն յօգնութիւն հա-սանիցեն 'նաւաց վտանգելոց 'ի գետ անդր.

—Այսուհետ յայտնեալ է դհաւանու-թիւն հեր ժողովոց Մերձակաւոցն վասն պատմելոյ զանձնս 'ի Մանդարինաց, որոց զանցառութեամբ յառաջ էր Եր-գմարութիւն. Օ՛ն 'ի խորտակ լիցի ամենայն Ընտանեկանաց Տէրութեան բերոյ.

Հրատէ.
Հրատարակութիւն.

Աշխատութեամբ հրատարակեմք. զի ընկալաք յաւուրս 'նոր Տարւոյ զՀրա-ւէր Ընտրելն կոստանդնուպոլսի Մարդա-սիրական Ճեմարանին 'ի հանդէս Հաղորդակցութեան Աշակերտաց 'նո-րին. խնդրել եթէ յոյն տարեկանին, կամ աւգայն 'նաւակատիք ուրախու-թեան. Ըստ ներկայութեամբ եղէ գաղտարկելոց. 'ոյս Հանդէս Մեծ-ամբողջն բարերարուն պահանջէ զեր-կայութիւն ամենայն ազգասէր և ա-ւետեաց Հայկականաց մերոց, որպէս 'ի ներքոյ.

Որոշեալ է 10 Յունուար, ամսոյն եղիցի հանդէս կանխանչելով վերջին հարցաքննութեան աշակերտաց Մարդասի-րական Ճեմարանին, վասն որոյ յանձնելո խնդրեմ. զի ըստ Նախնեաց աւանդութեան յերկում բարեհաճեցիք ներկայ լինել առ յառաջադէմն զաւակաց. ներկայու-թեամբ յերով առաւել պայծառացի հանդէս այսր աշխարհին Ճեմարանէ, 'ի պա-տիւ և 'ի պարծանս համայն պատուելի Տերանց. որով և յլինել եմ գոհանալ ազգ.

Մնամ յարգանօք
Ամենախոնարհ ծառայ

'ի Կալկաթա, } Ա. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ
1 Յունիս 1846. } Նաեւ Հոգ. Մ. Ճեմ.

ԲԵՐՈՅԵԱՆՑ

ԱՐՁԱԿՈՒՆԻ

Ո՛վ կարէ առանց արտասուաց կարդալ հետագայ շատ աղէտ. բեր-թուածս. մանաւանդ՝ որ ատարութեան աղէ և ձայն պատահմունց փորձառու եղեալ իցէ.

Կարծիք անգ ծաղկոց եմ՝ հալեա փերթվայն.
Փանիք որ կեղծեալ եմ՝ միայն Ընտանեաց.

Սուրբ Եկեղեցին՝ փառաւորեալ չէ ոչ,
Տէր քեզ խառնակեցաւ՝ Մայրդ Աստուծոյ ։

Մեզ այս քո անձնայն՝ Սուրբ Պատուական,
Շնոր մեզ ես հոգւոյն՝ ընդգրկեալ ուխտից ։
Հայր երկնաւոր Աստուծոյ նման Միածնորդ,
Անեղեն չմեռանելի Մայրդ Աստուծոյ ։

Տէր իմ և Աստուած առաւել քեզ զօրութիւն,
Տեսութեան գորովում՝ ջերմ բարեպաշտութեան,
Իմ անարժան ծառայս՝ շնորհեա թագաւորութիւն,
Մեզ այցելեա փրկչեան երկնից Մայրդ Աստուծոյ ։

Մեծ թագաւորին Տէր՝ ձեռաց Ամէն քո
Վայելմ արքայ անտարակոյս խնդրի քո ։
Հայր-մերոյ յերկինս և առանցն քո ։
Ծնողութիւն գրաւոր Մայրդ Աստուծոյ ։

Պանծալի մերոյ Տէր իմ՝ Աստուած արարչական,
Թագաւոր յաղթող ողջոյն և գթած ։
Մեզ, որ Աղաւնիան անմեղ հոգեւոր հանց,
Հեռաւոր պաշտպան անձնեմ, Մայրդ Աստուծոյ ։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆՔ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն)

Պարզից խօսքով՝ Թագաւորն, Միհրան անունով մին փոխարքայ Վրաց անէր ։ Նա մին օր ընտանեաց Թագուհոյն մօտ և ասաց. "Տէր Արքայ, բազմից գիտեմ մին չնաշխարհիկ, կարող եմ որ չէ լսած ։" Թագաւորն պատասխանեց այն աստիճանաւ թէ "Ես քո որ խորհրդականդ չեմ այլ, որ հաստատ անեմ, զգաստ եղիր ։" "Կինն այրեմ որ մեծաւորութեան ձեռնից յետոյ ասացին, կամ Միհրան ։"

Այս անհաւատալի խորհրդոյ մերձ երկնային Թագաւորն և Վերջինն հնազանդ քաղաքացուն թեւանը թէ պատմեալն ինչ այլ, բնական կամ յայտնել ինչ զանազան ուսեալ ։ Եր ուսեալ այս աշխարհ, և կամ թէ ինչ պաշտօնի կիրառութեան ։ Պատասխան կասէր բնութեանն լեզուն և կամ "Տէր Արքայ, ես քեզ մին ծառայութիւն ամ արարի, զու ինձ առաջադրութիւն փոխարինեցէք, շնորհակալ եմ ։ Նորա կայ մին պատահականութիւն եւ ունիմ որ կարցեմ վճարել և քեզ մին ամենայն հաւատարիմ ծառայութիւն ունիմ ։ Մին այլ անեմ ։ Բնական ամենայն այլ մարդ չէայ որ հարցնելով իւրն առաքելոյ մին, թէ ինչպէս մին որ ինքն ես ինձ ծառայութեան քեզ ։" Թագաւորն կամելով այս ամենայն մտածողութեան վերայ և ըննել փութ մեծ դառնութեան հրամանաց կարգ վճարել ։ "Շնորհեա, ասաց կամիմ որ իմ որդին ես ամենայն և զա այլ հետև մեծագին դատաստանին,

զանձն քոյինց առաւել, մարդ չէայ իմ Տէրութեան մէջ, որ կարօտեալ իմ ոչինչ ամենեցունն ։ Նա Թագաւոր շատակաց ծառայորդին որն է ։" Միհրան երկու ատեան ես կամեմ կրելոյ, և զինք հրեշտ վերայ արկեալ մին որ կերկի խորհրդոյն մօտ մին քան զմիւսն ամենայն հրաման, մին քան զմեծ ընտանեութեան, զարգացուցանէ ։

Այս բանն որ ծնողն որ այսպիսի ուշադրութեան կարօտեալ ունէ, իւր բնաւին մանկանց վերայ, նորա մէջ այն իւրեանց դասակարգ իւրեանց կրթեն, թէ ոչ զգաց ուղղորդեալ անհարթ չլինին, որ ներելն ևս իւր բնակ տեղյն անուն զաւ. ին, և ոչ թէ շնորհողութեան պատմում զաւակն իւրեանց մանկանց ։

Շարունակելի

Արշալոյս կենաց ։

Ընդ շրջան անոյշ,
Շրջին երբ հեծուկ
Նուէ էլ առնէն,
Եւ բնաւ յայս յաղթ են,
Որպէս ծաւալ յուլին ։
Իբր զուարթ թռչին
Ոչ անդրն մեայ ։
Ոչ հնար հեծ այ ։
Ունայն կեանք առաւ
Լի վշտաց կարեաց ։
Զարթեա և զուարթար,
Տայ մեզ այս աշխարհ ։
Ձենէ յայս այս հեծուկ
Պատիր բարեկամաց,
Որ ի յոր ձայն,
Ձերդ մեզ ոչ յայտ ։
Հանելով անցանէ,
Բայց Տէր անանց է,
Որք զնա սիրեն,
Կենաց անանց հասցեն ։
Տէր միայն անփոփոխ ։
Երկրային բաշխող
Նման այս կեանս ու մահ,
Ի նմա միայն յաւէտ ։

Մ. Զ.

ՏՆԱՅԻՆ ԼՈՒՐՔ

ԾՆՈՒՆԴ

Դեկտ. 26. Տիկին Պ. Ց. Պաղտօ ծնաւ Սուտր ։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Պարոն Մ. Ց. Վարդանեանց պսակեցաւ ընդ Օրիորդ Մարիամու Յ. Աբրահամեանց, Դեկտ. 1 ։

Պարոն Պ. Յ. Սարգսեանց պսակեցաւ ընդ Տիկին Մարիամու Ա. Մ. Վարդանեան, Զանէր Ք. ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Մ. Գ. Խաչիկեանց Վերափերուլ ։